

Intervju: IVAN PLAZIBAT

Predstave su moj intimni i emotivni dnevnik

„Nadam se da će za mojeg vodstva Drame HNK-a Split ostati neki trag, neka vrsta zajedničkog dnevnika i da ćemo moći reći: „Da, to smo mi. Takvi smo bili, u vremenu koje je bilo, kakvo je bilo.“ Nadam se da ću imati dovoljno mira i sredstava da to i napravim.”

Razgovarala: **Katarina Kolega**

Redatelj Ivan Plazibat u ovoj godini ima mnogo razloga za slavlje jer njegove predstave osvajaju mnoge festivale, osobito *55 kvadrata* koja je oduševila svaku našu procjenjivačku komisiju. Na Nagradama hrvatskog glumišta proglašen je najboljim redateljem, nedavno je primio i Nagradu *Anđelko Štimac* za najbolju režiju na Festivalu malih scena u Rijeci, predstava je na tom festivalu dobila Nagradu *Nenad Šegvić*, a ovjenčana je i Marulom na 33. Marulićevim danima u Splitu. Nagrade su primili i glumci predstave: Goran Marković, Roko Sikavica, Arijana Čulina te scenografkinja Tea Truta.

Primili ste uistinu impozantan broj nagrada u ovoj i prošloj godini. Prije svega, velike čestitke. Jeste li ih očekivali i kako se osjećate?

Ove nagrade mi daju neku vrstu sigurnosti, osjećaj da nisam zaobiđen i da ne mora uvijek sve biti upitno. Zahvaljujem prosudbenim komisijama što su prepoznale moj rad i što ga smatraju vrijednim. Kad ste mladi redatelj, naime, neminovno se stalno preispitujete, sve vam je u jednom trenutku upitno i dvojbena. Zato su mi nagrade dale satisfakciju i potvrdu vrijednosti. Makar, svim mladim redateljima koji će u budućnosti dobiti nagrade, moram poručiti da nakon dodjele nagrada ne očekuju brdo poziva i hrpu poslova – nažalost, nismo Hollywood. Međutim, one su potvrda da talent uvijek nađe svoj put.

Ivana Vuković je za dramu *55 kvadrata* dobila Nagradu *Marin Držić*. Kako je našla put do Vas i do pozornice splitskog HNK?

Prije nego što smo Ivana i ja počeli rad na prvoj predstavi *Lažeš Melita*, ona mi je poslala dramu *55 kvadrata* i rekla: „Ovo sam ja. Ovako pišem.“ Taj je tekst dulje vrijeme stajao u ladicama splitskih intendantata i ravnatelja drame. Kada me tadašnja ravnateljica drame Marina Vujčić pozvala da radim u HNK Split, pitala me znam li za neke suvremene tekstove koji tematiziraju današnji Split i želim li ih raditi. Predložio sam joj tekst Ivane Vuković i ona se oduševila.

Osim kvalitete, koja je uistinu nedvojbeno, što Vas je još privuklo tom tekstu?

Ivana Vuković piše o suvremenom Splitu i njegovim današnjim stanovnicima. Izuzetno je važno istaknuti da su Splitskani prvi put u 21. stoljeću dobili priliku gledati sebe na pozornici u vrlo realističkom ključu, gdje nema karikatura. Do sada smo u kazalištu bili naviknuti na prikazivanje Smojina ili Tijardovićeve Splita ili posvete Dalmaciji devetnaestog stoljeća. U ovom tekstu oni nisu prikazani kao tipski Splitskani, boduli i vlaji, nisu u komičnom registru, nego su vrlo realni ljudi s problemima našeg vremena. Ivana je opisala ljude koje grad melje i truje bez velike melodrame i drame. To su ljudi koji se vole, ali se ubijaju dobrim namjerama i ne mogu se ostvariti živeći zajedno u skućenih 55 kvadrata. I onda na kraju priče, kao što je rekao Željko Hubač, dramaturg Narodnog pozorišta u Beogradu, „odjednom se pojavi melodrama i katarza i ja kao gledatelj, navijam za nju“. Smatrao sam bitnim raditi taj tekst i drago mi je da sam to učinio – ne samo zbog nagrada, nego i zbog publike koja je dokazala da želi takvu vrstu kazališta. Divno mi je što su splitski gledatelji prepoznali svoje živote na splitskoj pozornici.

(<https://hrvatskoglumiste.hr/wp-content/uploads/2023/06/Ivan-Plazibat-1.jpg>)

Zanimljivo je da se do sada na pozornici nije pojavljivao suvremeni Split, a već je desetljećima u glazbi itekako prisutan. No zvuci splitskih repera, hip-hopera, trepera ne probijaju (ili probijaju vrlo rijetko) kazališne zidove.

Točno. Pozitivnih pomaka bilo je za vrijeme mandata Ivice Buljana, kada je TBF igrao predstave i skladao glazbu za HNK Split. Nažalost, to je ostalo na razini kreativnog incidenta. Splitska glazbena scena uistinu je vrlo jaka – Vojko V., Krešo Bengalka, Žuvi... ima ih puno. Zanimljivo je da HNK Split s tim ljudima ne surađuje. No, kao što nisu koristili splitske glazbenike, nisu ni mene puno koristili. Napravio sam u tom kazalištu za sada samo dvije predstave na velikoj sceni – *Kroćenje goropadnice*, za koju sam dobio nagradu na Gavellinim večerima, i *55 kvadrata*.

Ivana Vuković, *55 kvadrata*, rež. Ivan Plazibat, HNK Split, 2022.

U obrazloženju Nagrade Nenad Šegvić na Festivalu malih scena u Rijeci istaknuto je da predstava *55 kvadrata* istražuje neuobičajene izvedbene mogućnosti „koristeći se filmskom tehnologijom ne kao multimedijalnim dodatkom, nego upravo intermedijalno, kao organskim dijelom i jednim od kazališnih alata komuniciranja s publikom.“ Korištenje kamere i prijenosa uživo nije novost, u svijetu se odavno koristi, no rijetko takav tip intermedijalnosti vidamo na našim pozornicama. Što mislite, zbog čega?

Zbog novca. Tehnologija košta. Da bi se takva predstava uspjela realizirati, treba nabaviti kvalitetnu opremu – dobar projektor, kameru, miksetu, prijenosnik signala, projekcijsko platno... Naša kazališta za to nisu opremljena. Zato su takve predstave produkcijski iskorak koji naša kazališta ne vole raditi. Jednostavnije je producirati predstave koje se produciraju na isti način već 150 godina. Pomaci koji se tu i tamo dogode, često su iznimke, incidenti koji se brzo zaborave. Bojim se da će se takvi pomaci događati sve manje jer živimo u vremenu velikih financijskih rezova, štednje i fiktivnog konzervatizma publike. Moram priznati da sam na početku rada na ovoj predstavi nailazio na stanovite otpore. Stalno su me ispitivali može li biti jeftinije, jednostavnije, možemo li snimiti to prije i montirati snimku... No, ja sam uporno inzistirao na hiperrealizmu koji se može prenijeti samo filmskim putem. Znao sam da radim u nacionalnoj kući gdje se gluma mora vidjeti i s balkona. Zato sam se koristio tehnologijom kamere i krupnog kadra jer se tijekom cijele drame događaju mikrosukobi, mikroagresije koje se iščitavaju jedino na licima glumaca koji pričaju tu priču. Tekst je stoga tražio vrstu strasti prema realnom, koja se može ostvariti jedino kroz krupni kadar i snimanje uživo. Bilo mi je važno da se možemo koristiti mnogim kazališnim prostorima – snimali smo u teretnom liftu, garderobama, po hodnicima, pratili smo hod glumaca po splitskim ulicama. Publika se u jednom trenutku pitala: „Događa li se ovo stvarno? Je li ovo snimljeno ili je uživo?“ Super mi je kako smo jednim jednostavnim alatom uspjeli ostvariti kazališnu čaroliju. Ova predstava ne bi imala smisla da nema tehnologije. Ideja je bila da napravimo skućeni stan od 55 kvadrata, da vidimo ono što se događa u dnevnom boravku na pozornici, a ostale prostorije da gledamo po principu *backstagea*, da ih prenosimo uz pomoć kamere i prijenosa uživo. Bez oba ta plana, predstava ne bi funkcionirala. Uostalom, Ivana Vuković je tekst pisala kao filmski scenarij. To je već bilo upisano u njezino promišljanje. Ja sam samo imao jednostavnu ideju da ga i u kazalištu radim kao da smo na

filmskom setu. Zato mi je silno drago da sam se uspio izboriti za željene produkcijske uvjete. Smiješno je da su danas, kada se ljudi sve više koriste VR tehnologijom, kazališta osuđena na poetiku štapa i kanapa i „glumci će to izvuć“. A film je ovdje samo jedan u nizu drugih kazališnih alata – uz ton, reflektor, kostim, scenografiju... Ja sam samo proširio vrstu oruđa s kojim mogu baratati.

Ivana Vuković, 55 kvadrata, red. Ivan Plazibat, HNK Split, 2022.

Korištenje filmskih tehnika u kazalištu za sobom vuče i mnogo konotacija i skrivenih značenja. Što je sve utkano u Vaš rad?

Kad radim u kazalištu, želim da su predstave vrsta mog emotivnog i intimnog dnevnika, onoga što sam prolazio u toj fazi života. A upravo film vežem za svoj sentimentalni odgoj, za način na koji sam povezivao doživljaje, život i emocionalnost. Filmski medij ima sveobuhvatnost prenošenja stvarnosti i to je nešto što sam htio postići u ovom kazališnom projektu. U *55 kvadrata* scenografija je osmišljena kao filmski set. U 100 minuta imamo prijenos uživo i tu često volim citirati Orsona Wellsa: „I will build the biggest train the boy could ever had.“ U tu sam predstavu utkao svoju strast prema filmu, ili bolje rečeno, strast prema stvarnosti. Ali htio sam ostvariti hiperrealizam iz neke nove materijalnosti, a taj stan ne bi mogao drugačije funkcionirati nego uz pomoć kamere. Uz to, volim ostvarivati dvojnost slike. Kad čovjeka gledate uživo, a potom na platnu, to proizvodi neka drugačija značenja koja se ne mogu ostvariti na filmu. Simultanost totalnog kadra i igra glumaca i krupnog kadra na pozornici daju neku novu vrstu dinamike i očuđujući faktor izvedbe. To mi je bilo silno izazovno.

Biste li ponovili taj izazov?

Za *55 kvadrata* jezik filma je bio specifičan, no ne znam hoću li ga dalje razvijati. To ovisi o tekstu i problemima s kojima ću se baviti. Ovdje sam tehnologijom filma htio uhvatiti ljudskost likova, dramu bez velike drame.

Uz Vas, nagrađeni su i glumci – Arijana Čulina, Goran Marković, Roko Sikavica. Kako ste s njima radili?

Rekao sam im da zamisle kao da glume u istočnoeuropskom filmu. To je tiha i mirna predstava, pa mi je odgovarala estetika istočnoeuropskog filma. To je potpuno drugačiji način rada od primjerice *Kroćenja goropadnice*, kada sam im na prvoj probi rekao da me u toj Shakespeareovoj komediji zanima seks i nasilje. Htio sam tekst povezati sa splitskim ulicama, mokrenjem po njima, turizmom, seksom pored kipa Grgura Ninskog – energiju ulice htio sam prenijeti kroz teatar tijela. U *55 kvadrata* sam išao u nešto potpuno drugačije. Mirno i tiho.

Kad govorite o teatru tijela, u svakoj Vam je predstavi pokret izuzetno važan i za to uvijek birate izvrsne suradnike kao što su Damir Klemenić, Maja Marjančić ili Matea Bilosnić.

Tako je. U svakoj predstavi imam scenu koja se mora izvesti kroz izvođačku energiju i tijelo koje ne laže. Zato uvijek imam jednu performativnu scenu koja treba prenijeti značenje kroz izvođačku energiju. Zato su mi vrlo važni ljudi koji imaju iskustvo suvremenog teatra i onoga što je performativno u suvremenom teatru, a to su Damir Klemenić, Matea Bilosnić, Maja Marjančić. Bitni su mi ti ljudi.

Bitni su Vam i glazbenici – Damir Šimunović svojim je glazbenim konceptom dočarao atmosferu nekadašnjeg i sadašnjeg Splita, onog u kojemu živimo i onog kojega se s nostalgijom sjećamo. Tamara Obrovac surađivala je s Vama na predstavama za djecu, a svojom je glazbom dodatno pojačala balkanski mentalitet u Nušićevoj Ožalošćenoj porodici.

U 55 kvadrata bilo mi je važno, uz pomoć glazbe, predočiti auru prostora i u što se on pretvara. S Damirom Šimunovićem radio sam na zgušnjavanju tog prostora uz pomoć atmosfere i glazbenih brojeva koji su trebali predočiti svakodnevicu u kojoj nema velike drame, u kojoj se dva lika četiri minute samo gledaju i pogledima si govore: „Oprosti“. Bez njegove glazbe to ne bi funkcioniralo. Damir ima vrstu senzibiliteta koju tražim. Uz njegovu glazbu, koristili smo i tri šlagera: *Ča smo na ovon svitu* Tome Bebića, *Veslaj, veslaj te Cvijet čežnje* Krunoslava Kiće Slabinca. S tim smo pjesmama ostvarili razgledničku sliku Splita, splitskog festivala, Mediterana, raspjevanih Dalmatinaca koji su u kontrapunktu sa stvarnim ljudima, s tri generacije jedne obitelji koja živi u 55 kvadrata i svađa se oko toga čiji je red za wc. Što se Tamare Obrovac tiče, nas je spojila bivša ravnateljica Gradskog kazališta lutaka Marija Tudor, na čemu sam joj jako zahvalan. Tamara je vrlo konkretna i, iako je njezina glazba prepoznatljiva, kad radi za kazalište, u službi je predstave te u tom kontekstu stvara primijenjenu umjetnost. Međutim, neće nikada dopustiti da se u predstavi pusti nešto s čime nije zadovoljna. U *Ožalošćenoj porodici* sam inzistirao na tome da napiše svoju glazbu po kojoj je svi znamo, htio sam da se čuje njezin glas, jer Nušić ima odjek fatalizma, neslobode i nepromjene na ovim prostorima, što ona svojim glasom sjajno može dočarati.

Ožalošćenu porodicu radili ste s Kerempuhovim ansamblom i to na jeziku originala. Vjerujem da bi se u prijevodu izgubila bit Nušićeva jezika, posebice komika.

Apsurdno ga je prevoditi, a stvarno se time puno gubi. Nušićev jezik je u svojoj sočnosti i formulaciji neprevodiv. Smatram da je prava šteta što smo ga zaboravili jer je on majstor rečenice i majstor misli iz kojih proizlazi ta rečenica. Sav moralni relativizam proizlazi iz tog jezika. Sve svinjarije na ovim prostorima krenule su iz jezika, iz logičkog *salta mortalea*. Zato mi je u radu najvažniji bio taj jezik, njegova trezvenost i logika. A u izvedbenom smislu htio sam pokazati taj pomak od građana dobrih namjera prema slici gramzivosti i raspada.

Ivana Vuković, *55 kvadrata*, red. Ivan Plazibat, HNK Split, 2022.

Zanimljivo je koliko su mu komadi, nakon gotovo sto godina, podjednako aktualni.

Zato što kritizira stupove patrijarhata, kapitalizma i autoritativnosti koji se na ovim prostorima nisu promijenili. On je jedan od najboljih pisaca palanačkog mentaliteta. Nušić je pisac tog mentaliteta koji nije ni selo, ni grad. Pisac neuspjeha građanske kulture na početku 20. stoljeća u Jugoslaviji i kroničar tog neuspjeha. *Ožalošćena porodica* je komad koji je napisan u Beogradu za vrijeme mlade monarhije, u vrijeme kad se novac zgrtao i obrtao, ali i lako gubio. Zašto je aktualan danas, stoljeće kasnije, na nama je da se zapitamo.

Zanimljivo je da Vas je Nušić svojim jezikom privukao zahvaljujući sjajnoj glumačkoj interpretaciji u Banja Luci.

Tako je. Iako sam već na fakultetu otkrio koliko je on izvrstan pisac, za moje upoznavanje s njegovim djelom bio je presudan rad s glumcem Aleksandrom Stojkovićem iz Narodnog pozorišta u Banja Luci. Istina, radio sam s njim tada u banjalučkom Jazavcu, malom kazalištu u kojem rade veliki ljudi. Zanimljivo je da je to bilo kada smo radili jedan španjolski komad, *Porodičnu skupštinu* Cristine Clemente. On govori o jednoj obitelji u kojoj sve odluke donosi otac koji vlada trideset godina. Problem nastaje kada djeca počinju tražiti pravo glasa. Taj smo španjolski komad prilagodili prilikama Balkana i Bosne i Hercegovine pa smo u predstavi kritizirali balkanski patrijarhat, okamenjeni, faraonski sistem vlasti, a Piksijeva improvizacija i tretman jezika bio je nušićevski. Odmah zatim smo radili Nušićevo *Sumnjivo lice*, gdje je Piksi igrao glavnu ulogu Jerotija Pantića. Tada sam u njegovoj interpretaciji čuo nušićevsku jezičnu logiku hulja.

Ljudima iz ta dva kazališta, Jazavca i Narodnog pozorišta, moram biti zahvalan do kraja života jer su mi omogućili da umjetnički i financijski preživim u periodu kada su mi zbog revanšizma bila zatvorena vrata HNK Split. Nakon uspješnih i nagrađenih predstava nisam više tamo mogao raditi. Tada sam naučio da se na ovim prostorima i uspjeh kažnjava. Pričali su mi o tome, čitao sam o tome, ali nisam vjerovao da ću osjetiti i na svojoj koži. Mislio sam da živimo u drukčijim vremenima.

No, čudni su putevi Gospodnji. Izgleda da moram biti zahvalan i tadašnjem intendantu HNK Split koji mi je rekao: „Nećeš više raditi u HNK Split. Idi ti u Banja Luku“. Da nije bilo njega, nikad ne bih upoznao takve gromade od ljudi kao što su Ljubiša Savanović i Aleksandar Stojković.

Znate onu frazu „umjetnost nas spaja.“ Ne, ne, treba reći: „Ljudskost nas spaja“. A umjetnost je uvijek o ljudskosti.

Ivana Vuković, 55 kvadrata, red. Ivan Plazibat, HNK Split, 2022.

Puno radite u Bosni i Hercegovini. Na festivalima je dosta zapažena i predstava *Moj sin samo malo sporije hoda* koju ste radili u Sarajevskom ratnom teatru. Nakon deset godina izbjivanja, konačno Vas je pozvalo i neko zagrebačko kazalište. S obzirom na to da radite s mnogo različitih ansambala, što Vam je kao redatelju najvažnije?

Redateljski posao nazvao bih *human resources* poslom jer su u njemu najvažniji glumci. S dobrom podjelom ste napravili devedeset posto posla. Fundamentalno je spojiti glumce i glumački ansambl s tekstom. Ako to nije dobro napravljeno, onda se ništa ne može popraviti. Bilo mi je divno raditi u Sarajevu i Banja Luci, Zenici, s fenomenalnim glumcima kao što su već spomenuti Aleksandar Stojković Piksi ili Snežana Bogičević, Naca Diklić, Nataša Ivančević... Govorimo istim jezikom, a i zalažemo se za iste stvari: napraviti dobru predstavu s kojom će publika biti zadovoljna. Želimo da te predstave imaju smisla, da su povezane s našim životima i našim emocijama.

Dajete li glumcima slobodu da sami istražuju svoje uloge?

Ako mislite da dolazim na probe s tekicom i čvrsto zadanim mizanscenom, varate se. Ja odredim okvire svijeta kojim se bavimo i ono što se u njemu može dogoditi. Redateljeva je pozicija da odredi pravila igre, samim time i poziciju glumca u toj igri. Unutar tih okvira, dajem im ogromnu slobodu. Rekao bih da je to sloboda unutar konteksta. Nekad ih ta sloboda i plaši...

Pritom se Vaše režije prilično razlikuju, ovisno o tome što radite.

U kazalištu postoje dva pola: ili ste blizu života, ili se bavite umjetničkim postupcima. Kad radim Nušića, kao i kad radim Ivora Martinića ili Ivanu Vuković, uvijek sam na strani života.

Ivana Vuković, *55 kvadrata*, red. Ivan Plazibat, HNK Split, 2022

Umjetničkim postupcima, rekla bih, više se bavite u dječjim predstavama. Primjerice, *Miš u toču* je zaigrana, luckasta predstava za koju ste prije dvije godine dobili Nagradu hrvatskog glumišta. Kroz zaigranu igru mačke i miša, duhovito kritizirate umišljenost televizijskih zvijezda, a maloj i velikoj publici zgodno prikazujete pozadinu onoga što im je vrlo blisko i što mnogi gledaju – put do kulinarskog *showa*. Kako je nastala ta predstava?

Zanimljivo je kako nastaju ideje. U Gradskom kazalištu lutaka trebali smo raditi veliku ansambl-predstavu. Međutim, u jesen 2020. to je zbog korone bilo nemoguće. Ivana i ja smo razmišljali što bismo mogli napraviti u zadanim produkcijskim uvjetima i došli smo na ideju mačke i miša, kao vječnih neprijatelja, koji bi zajedno mogli otvoriti restoran. Na probu smo došli samo sa skicama sinopsisa. Glumcima smo zadali pravila igre – odnos između dva različita karaktera. Bilo je silno zanimljivo gledati Anu Mariju Veselčić i Franju Đakovića kako ih istražuju. Iz njihovih karaktera izlazila je sva ta vrcavost, humor i satira na *celebrity* kulturu, *celebrity chefove*, na kulinarske emisije. U dječjim predstavama inzistiram na verbalnom humoru. Možda to proizlazi iz mog iskustva rada na sinkronizaciji Pixarovih crtića, gdje sam vidio na koji se način ne podilazi djeci, kako to može i mora biti inteligentno napisano. Verbalna razina priče je u tom smislu povukla i izvedbeni materijal. I u ovoj predstavi nam je glazba bila silno važna jer smo uz pomoć klavira i bubnja koji se sviraju uživo, djeci htjeli predočiti krčkanje i kuhanje. Glazba u toj predstavi ponovno nije lijepa pozadina, nego ima svoju dramaturgiju i izvedbenu kvalitetu.

Zanimljivo je da ste se nakon verbalnog humora okrenuli neverbalnoj predstavi za djecu – *Alo, to sam ja*, u kojoj ponovno kritizirate društvene anomalije – ovaj put zaludenost modnim markama.

Tu smo htjeli napraviti predstavu o klasnim razlikama među djecom te kako se statusni simboli reflektiraju u njihovim odnosima. Priču smo smjestili na jedno dječje igralište u kojemu dinamiku odnosa poremete tenisice marke GKLX – što je naravno aluzija na Gradsko kazalište lutaka Split. Ideja je krenula iz te bolesne opterećenosti markama. Slušao sam mnoge roditelje koji se žale na svoju djecu i na to koliko tenisica imaju u ormaru i imao sam potrebu o tome progovoriti, jer uvijek radim ono što i mene kopka. Pritom smo nastojali ne moralizirati nego kroz likove i određene zadatke koje smo im zadali, pokazati djeci kako se na kraju poštenje, hrabrost i srčanost ipak isplate. Zaista želim vjerovati u to. Što se neverbalne izvedbe tiče, ona zahtijeva

izvođačku disciplinu, a glumci Gradskog kazališta lutaka za to su izuzetno sposobni. Radili su različite atletske vježbe, Matea Bilosnić im je držala zagrijavanja i osmišljavala je scenski pokret. Tijelo ne laže. Kad radiš samo s tijelom, odmah vidiš tko je uložio napor, je li discipliniran i točan i stvarno je divno kad ansambl diše kao jedno. To onda postaje čarobno.

Ivana Vuković, 55 kvadrata, red. Ivan Plazibat, HNK Split, 2022.

Dosta ste režirali u splitskom Gradskom kazalištu lutaka. Što Vam je najvažnije kad radite predstave za djecu?

Najvažnije je biti iskren i ostvariti povezanost s djecom. Što se tiče GKL-a, kontinuirano sam radio s bivšom ravnateljicom Marijom Tudor i smatram da je ona jedna od najboljih producentica u Splitu, usudio bih se reći i u regiji. Ona je sigurno jedna od tih ljudi kojima sam zahvalan što sam se imao priliku razvijati i ostati u ovom poslu. U tom sam kazalištu napravio četiri predstave koje su dobile dvadesetak nagrada na gotovo svim festivalima – od Nagrade hrvatskog glumišta, nagrada na Malom Maruliću, festivalu Assitej, Naj, naj, naj festivalu... Žao mi je da je nakon uspješnog ravnateljskog mandata odustala od kazališta, no to je priča o Splitu i kazalištu. Eto, zato splitski kazališni krug ponekad sam sebi postaje mjera i svrha. Ako gubimo ljude kao što je Marija Tudor, ljude koji su sposobni donijeti i napraviti razliku – nema nam pomoći.

Miš u toču, Alo to sam ja, 55 kvadrata – sve ste te predstave radili s dramaturginjom i dramatičarkom Ivanom Vuković. Rekla bih da ste sjajan tandem.

Ivana je i dramaturgizirala *Lažeš Melitu*, koju smo isto radili u Gradskom kazalištu lutaka i gdje smo htjeli pokazati djetetovu navigaciju sa svijetom odraslih. Moram priznati da sam baš imao sreću što sam naišao na Ivanu jer sam u njoj našao kreativnog sugovornika. Ostvarili smo savršenu kombinaciju prijateljstva i suautorstva. Oboje smatramo da tema i način njezine obrade uvijek diktiraju poetiku. Kad se počnemo baviti nekom temom, razmišljamo o tome na koji ćemo joj način pristupiti, s kojim pravilima igre, a i meni i njoj je uzbudljivo stalno mijenjati ta pravila. Zato smo nakon izuzetno verbalnog *Miša u toču* i napravili neverbalnu predstavu *Alo to sam ja*. Ivana ima tu sposobnost da se ljudi u njezinom okruženju osjećaju sigurno, u dobrim rukama. Zna usmjeriti glumce i redatelja da kreiraju unutar zadanog okvira. Ona daje čvrstu osovinu, brine se za konzistentnost i razvoj priče, što sam nikada ne bih znao niti mogao napraviti. Zato izuzetno cijenim kada radi sa mnom. Uz Ivanu, moram spomenuti i Olju Savičević Ivančević, koja je vrlo važna za moj rad s djecom. Moja

prva predstava za djecu nastala je prema njezinom tekstu *Moj prijatelj Mačkodlak*. Bavili smo se odrastanjem, time kako dijete prevladava prepreke u svijetu. I druga moja predstava za djecu nastala je prema njezinoj slikovnici *Neposlušna Tonka i Šporoki Špiro*, koja se zalagala za pravdu u svijetu.

Ivana Vuković, 55 kvadrata, red. Ivan Plazibat, HNK Split, 2022.

U Zagrebu ste napravili i dvije sjajne predstave s Kazalištem slijepih i slabovidnih Novi život – Jarryjeva Kralja Ubuja i Kafkin Proces. Kako Vam je bilo raditi u tom kazalištu?

Bitan mi je rad i ljudsko iskustvo rada s glumcima iz Novog života. Oni su me naučili što znači voljeti kazalište i raditi ga s radošću i entuzijazmom. To su većinom ljudi koji imaju svoje poslove i radno vrijeme od 8 do 16, ali to ih ne sprječava da svaki dan u tjednu, osim nedjelje, volonterski dolaze na probe i rade s entuzijazmom. Osim toga, činjenica da ne vide ih ne sprječava u tome da žive svoje živote i stvaraju kazalište. Zahvaljujući njima, pitao sam se: Kakvo opravdanje ja imam za bilo koju vrstu odustajanja ili povlačenja?

Uskoro ćete preuzeti palicu ravnatelja Drame splitskog HNK. Kojim ćete smjerom krenuti? Kakve tekstove želite postaviti? Kako mislite izvući kazalište iz, kao što ste spomenuli, devetnaestog stoljeća?

Ono što se nadam jest da će ostati neki trag, neka vrsta zajedničkog dnevnika i da ćemo moći reći: „Da, to smo mi. Takvi smo bili, u vremenu koje je bilo, kakvo je bilo.“ Nadam se da ću imati dovoljno mira i sredstava da to i napravim.

Nadam se da ćete u tome uspjeti. Sretno!

©Katarina Kolega, Hrvatskoglumiste.hr, objavljeno 19. srpnja 2023.

Tekst je objavljen uz potporu AEM u okviru projekta poticanja novinarske izvrsnosti. Dopušteno je prenošenje sadržaja uz objavu izvora i autora.